

Profielwerkstuk Geschiedenis Stierenvechten

Bjorn

Inhoud

Hoofdstuk 1

- 1.1 Wat is de geschiedenis van het stierenvechten?
- 1.2 Hoever gaat de liefde of haat van de Spanjaarden voor deze sport?
- 1.3 Wordt er in andere landen ook aan deze sport gedaan?

Hoofdstuk 2

- 2.1 Hoe gaat het stierenvechten in zijn werk?
- 2.2 Welk soort wapens wordt er voor en tijdens het gevecht gebruikt?
- 2.3 Heb je er een opleiding voor nodig, en hoe ziet die opleiding eruit?
- 2.4 Hoeveel professionele stierenvechters zijn er in Spanje?
- 2.5 Hoeveel stierenvechters werden er in de loop der jaren gedood tijdens het beoefenen van deze sport?
- 2.6 Zijn er ook vrouwen, kinderen of oudere mensen die deze sport beoefenen?

Hoofdstuk 3

- 3.1 Wat voor stieren zijn geschikt voor deze vorm van volksvermaak?
- 3.2 Worden de stieren van tevoren opgefokt?
- 3.3 Worden de stieren na afloop nog gebruikt voor hun vlees of huid e.d.?
- 3.4 In wat voor een ruimte speelt de sport zich af?
- 3.5 Hebben de paarden veel te lijden onder deze sport?

Hoofdstuk 4

- 4.1 Wat is de mening van 5 andere Europese landen?
- 4.2 Wat is de mening van leerlingen op onze school in andere lagen?
- 4.3 Wat is de mening van werknemers van het NSG?
- 4.4 Eigen mening P.J. en Bjorn.

Hoofdstuk 5

- 5.1 Verslag van onze eigen ervaringen van een stierengevecht
- 5.2 Vertaling van Spaanse woorden die door het werkstuk heen staan.

Hoofdstuk 1.

1.1 Wat is de geschiedenis van het stierenvechten

Geheel Europa is vanaf de late Middeleeuwen tot aan de 18e eeuw vies, wreed en bijgelovig. Er vinden heksenvervolgingen, openbare terechtstellingen, martelingen van mens en dier, en vele andere in onze ogen twijfelachtige gebeurtenissen plaats. Tot in Engeland aan toe zijn er 'stierenfeesten' gehouden, die niet minder wreed zijn dan die bijvoorbeeld in Spanje worden gevierd. Deze wreedheid is geen etnische of raciale eigenschap van Spanjaarden, maar daarentegen kenmerkend voor heel Europa in de duistere jaren van vÃ³r de Verlichting; wreedheden met stieren hebben dus niets te maken met Spanje, maar simpelweg met "ranzigheid, achtergesteldheid en anachronisme". Spanje zou het hebben ontbroken aan een proces van Verlichting, dat elders in Europa wel heeft plaatsgevonden. Het milder worden van normen en waarden, de verzedelijking en rationalisering van gedrag heeft in Europa geleidelijk afgerekend met dergelijke wreedheden, terwijl in Spanje een nationale marteling is blijven bestaan: de stierengevechten.

Over de vroege ontstaansgeschiedenis van de stierengevechten verschillen de meningen. Soms worden de gladiatorenspelen van de Romeinen, dan weer de Minotaurusmythe van Kreta of de Arabieren uit Noord-Afrika als oorsprong van dergelijke feesten genoemd. Andere aanwijzingen bestaan dat de Iberiërs, net als andere Mediterrane culturen, hun eigen vruchtbaarheidscultus hebben gekend waarin de stier een belangrijke rol speelt. Het ontstaan van de latere fiestas de toros zou dan te verklaren zijn uit de rituelen die bij deze cultus horen. Een zo'n rite is toros nupciales, een trouwritueel waarbij de verloofde voor het huis van de toekomstige bruid een stier moet (laten) doden.

Dit bruiloftsthema is later terug te vinden, in de 12e eeuw, aan de hoven van de verschillende Spaanse koninkrijken, wanneer ter gelegenheid van een adellijke trouwpartij stierengevechten georganiseerd worden. Andere motieven om dergelijke fiestas reales de toros te vieren zijn geboorte en doop, koninklijke bezoeken, het sluiten van verdragen en militaire triomfen.

De stieren worden bij deze feesten bevochten te paard, met een lans, waarbij de ruiter normaliter niet van zijn paard af komt als hij het beest moet doden. Dit wordt overgelaten aan het voetvolk, helpers van de caballero. Het is niet alleen gevaarlijk om de stier te voet te doden, tevens beschouwt men het als zeer ongepast voor de adel om dit te doen. Ook worden de toreadors van die tijd niet betaald: koning Alfonso X 'De Wijze' had bij decreet bepaald dat "zij die voor geld met wilde dieren vechten infaam zijn". en het verbod geldt met name voor de stierendoders te voet. Het besluit treft vooral de lokale, volkse feesten waarbij met stieren gevochten wordt, aangezien deze vaak zonder paarden en met

ingehuurde matatoros, 'stierendoders', plaatsvinden. De adellijke overname van deze feesten is niet onderhevig aan het decreet; edelmannen treden op om hun moed, klasse en vakmanschap te onderstrepen, en niet om geld te verdienen.

In de 18e eeuw beginnen de autoriteiten daadwerkelijk met het veranderen van de populaire, volkse stierenfeesten: in deze periode ontstaat de corrida de toros. Al in 1804 schrijft de torero Pepe-Hillo in zijn tauromaquia, waarin hij als in een etiquetteboek de regels, normen en waarden van het nieuwe stierenvechten op de juiste plek zet, over de veranderingen die zijn opgetreden in de tweede helft van de 18e eeuw:

De tussenkomst van zowel de wereldlijke als de kerkelijke macht, het soms verbieden van en dan weer verenigen met de volkse stierengevechten, gebeurt niet alleen omdat de openbare orde bedreigd wordt. Een instituut als de corrida de toros zou tevens kunnen dienen als een instrument in het proces van de (culturele) eenwording van Spanje. Om aan de macht te komen moet een autoriteit geweld en geld (belastingen) kunnen monopoliseren. Om aan de macht te blijven is het noodzakelijk over een symbolensysteem te kunnen beschikken waarin haar macht en privileges gerechtvaardigd en verdedigd worden. In dit perspectief kan bijvoorbeeld de opkomst van de presidente, de voorzitter van een stierengevecht, gezien worden. In alle arena's van Spanje ligt de handhaving van de openbare orde in de handen van dezelfde functionaris, in alle plazas de toros zijn de autoriteiten via hem en de Guardia Civil vertegenwoordigd. Op deze wijze is er een symboliek van de staat ingevoerd bij een spektakel, dat daarvoor niet meer was dan een volksfeest

Maar een andere Speculatie van de geschiedenis van het stierengevecht is dit:

De allereerste geschiedenis van het stierenvechten ligt bij de Moren. De Moren begonnen in het klein op een dorpsplein waar ze met hun felgekleurde mantel de stier uitdaagden. Het spelen met stieren is overgenomen door de christenen van de arabieren, ten tijde van de acht eeuwen durende overheersing van het Iberisch schiereiland. In de 19e eeuw werden er mojigangas gehouden, dit zijn experimenten die tot verrassende, eigenaardige en/of wanstaltige taferelen leidden. Er zijn schetsen bekend van Goya waarbij de matador op een stoel zit of met de voeten aan een gebonden is. Op deze manier moest de matador er voor zorgen dat het zwaard, in het hard van de stier gestoken werd

1.2 Hoe ver gaat de haat of liefde voor deze sport van de Spanjaarden voor deze sport?

De haat:

Er zijn veel mensen tegen het stierenvechten, ook onder de Spanjaarden. Een voorbeeld hiervan is:

Javier Urrea: Hij is een Spaanse psycholoog/ pedagoog. Hij pleitte in 1999 voor een verbod voor kinderen onder de 14 jaar om deze sport te bekijken. Hij vergeleek stierenvechten met porno.

De aficionados waren het er absoluut niet mee eens. Het Catalaans regioparlement steunde meneer Urrea, en weert sinds 1999 de jongeren onder de 14 jaar van zowel stierenvechten als andere gewelddadige sporten zoals: Boksen.

Enquêtes wijzen uit dat het merendeel van de Spaanse bevolking niets van de stierengevechten wil weten.

Bij het beginpunt van de Ramblas hebben wij 20 Spanjaarden gevraagd of zij voor of tegen het stierenvechten zijn. 12 van de ondervraagden waren tegen het stierenvechten, 8 waren er voor. Onder de 12 mensen die tegen waren zaten 3 mensen die echt heel fel tegen stierenvechten waren en 2 daarvan waren ook werkelijk lid van een anti-stierenvecht comité.

De liefde:

De liefhebbers van het stierenvechten heten aficionados. De aficionados zien stierenvechten als een kunst, niet als een sport. Het wordt daarom ook wel 'ballet des doods' genoemd.

De meeste mensen die naar het stierenvechten gaan kijken, gaan vooral voor de gezelligheid, en de kunst en gratie van het ritueel.

De mensen die echt van de sport houden, en veel corridas (stierengevechten) bezoeken, geven er ook enorm veel geld aan uit, een kaartje voor een corrida kost gemiddeld tussen de 25 en 110 euro. Er zijn zo'n 25 corridas per jaar in een arena, als je dat vermenigvuldigt met een gemiddelde prijs van 55 euro kom je uit op 1375 euro. Je moet dus wel heel erg veel van de sport houden, wil je dit eraan uitgeven.

1.3 Wordt er in andere landen ook aan deze sport gedaan?

Ja, ook in andere landen wordt deze vorm van volksvermaak bedreven.

In Europa wordt in de volgende landen gedaan aan stierenvechten:

- Frankrijk
- Spanje (uiteraard)
- Portugal.

Frankrijk:

Maar weinig mensen weten dat ook in Zuid-Frankrijk volop stierengevechten worden gehouden. Deze vinden plaats in maar liefst 40 steden, verspreid over heel Zuid-Frankrijk. Enkele voorbeelden zijn: Nîmes, Béziers, Bayonne, Arles en Bordeaux. Per jaar houdt Frankrijk rond de 100 stierengevechten, waarin 600 stieren worden gedood. De stieren worden vrijwel allemaal uit Spanje geïmporteerd. De stierenvechters komen uit alle landen waar men nog aan de sport doet. Het stierenvechtbolwerk van Frankrijk is de stad Nîmes. In die stad is ook de Franse stierenvechteropleiding gevestigd. Kinderen 'studeren' daar van 12 tot 17 jaar.

Het eerste stierengevecht in Frankrijk werd gehouden in Bayonne in 1701. In 1850 besloot de Franse regering het stierenvechten te verbieden, maar er kwam veel verzet van de Zuid-Franse steden. De regering krabbelde terug en besloot dat gemeentebesturen over het al dan niet toestaan van stierengevechten mochten beslissen. In 1993 werd voor het laatst onderzocht hoe de Fransen over het stierenvechten denken. Toen bleek 83% tegen stierenvechten en voor afschaffing ervan.

Spanje:

Het stierenvechten wordt het meest beoefend in Spanje. Jaarlijks worden daar meer dan 35.000 stieren slachtoffer van de gevechten. Er zijn enorme fokkerijen waar de vechtstieren gefokt worden. Alleen een kleine selectie is geschikt voor het gevecht. Minder geschikte stieren worden gebruikt in de honderden fiesta's die overal in Spanje worden gehouden. Voorstanders van het stierengevecht wijzen vaak op het feit dat het bij de Spaanse cultuur zou horen. Ook in Spanje echter is er een grote tegenbeweging die vindt dat dierenmishandeling geen cultuur is. Het bestaat wel al lang, maar beschaving is juist het achter je laten van gebruiken die niet meer van deze tijd zijn. Stel je voor dat we in heel Europa nog gevangenen voor de leeuwen gooiden en alternatieve genezers verbrandden als heks!

Portugal:

Ook in Portugal worden stierengevechten gehouden. Een verschil is dat de stier er niet in de arena wordt gedood. Sinds 1928 is dit namelijk verboden. In de praktijk maakt dat echter weinig uit. De stier moet immers toch het hele gevecht doorstaan, en daarna, buiten de arena, wordt hij alsnog afgemaakt. Het enige verschil is dat het publiek dat niet meer ziet. Een uitzondering vormt het grensplaatsje Barrancos, waar men het verbod negeert. Dit wordt oogluikend toegestaan door de hogere autoriteiten, wat elk jaar weer de woede van dierenbeschermers opwekt.

Ook buiten Europa worden stierengevechten en fiesta's met stieren gehouden.

Dit gebeurt voornamelijk in Latijns-Amerikaanse landen, zoals Mexico, Colombia, Ecuador, Peru, Venezuela en Guatemala, maar ook in de Portugese ex-kolonie MaÅ§ao.

Landen waar stieren op allerlei manieren worden getreiterd zonder bloedvergieten zijn:

De Dominicaanse Republiek, El Salvador, Honduras, Nicaragua, Costa Rica, Panama en Bolivia. Ook worden in Zuid-Korea stierengevechten gehouden; verdere informatie hierover ontbreekt helaas.

In Brazilië wordt in de staat Santa Catarina elk jaar in de week voor Pasen het 'Farra do Boi' gehouden. Dit is een feest waarbij stieren op een verschrikkelijke manier worden gemarteld door grote groepen mensen. Het mishandelen van stieren bij deze gelegenheid is inmiddels verboden, maar men gaat er gewoon mee door.

Af en toe probeert de stierenvechtindustrie haar 'product' te exporteren naar nieuwe landen. Dit is geprobeerd in Griekenland, Italië, Hongarije, Polen, Rusland, Egypte en Mozambique. Steeds weer zijn dierenvrienden in die landen, met steun van anderen, in het geweer gekomen om te protesteren. Tot nu toe is dat telkens weer gelukt. In geen van de genoemde landen zijn de tierengevechten doorgegaan.

Hoofdstuk 2.

2.1 Hoe gaat stierenvechten in zijn werk?

De uren voor het gevecht brengt de stier door in een hok met een schuine bodem. Hij is van nature geneigd om te blijven opkrabbelen tot hij horizontaal staat, maar in dit hok lukt dat nooit. De stier raakt daardoor voor het gevecht al uitgeput. Als het gevecht aangebroken is, wordt de stier vanuit het donkere hok plotseling in de zonovergoten arena met schreeuwend publiek losgelaten. Op dat moment is het dier al totaal ontredderd. Het heeft geen idee wat hem te wachten staat. Dan wordt hij aangevallen door een ruiter die met een lans zijn schouder- en nekspieren doorboort. De lans gaat een eind de stierennek in, tot aan een dwarsstangetje. De ruiter gaat vanaf het paard met zijn volle gewicht op de lans hangen, en draait deze rond in de stierennek, om zoveel mogelijk spierweefsel te beschadigen.

Even later komen de 'banderilleros', mannen die versierde stokken met vlijmscherpe stalen weerhaken in zijn rug steken. De stier lijdt bij dit alles vreselijke pijn, en verliest veel bloed.

Pas dan doet de stierenvechter, de torero, zijn intrede. Hij treitert de stier een tijd door hem te misleiden met zijn cape. De banderilla's hangen nog steeds in de rug van de stier. Bij elke beweging dringen ze dieper in het vlees.

Aan het eind van de strijd is het de bedoeling dat de stier door het zwaard van de matador in het hart wordt getroffen, maar dat lukt vaak niet. In veel gevallen worden de longen geraakt in plaats van het hart. De stier voert dan een lange doodsstrijd, waarbij hij langzaam stikt in zijn eigen bloed. Als de stier door zijn poten is gezakt, worden zijn ruggenmergskzenuwen met een dolk doorgesneden.

Een stier die nog niet helemaal dood is, wordt op dit moment pas definitief afgemaakt. Hij is dan slechts 4 of 5 jaar oud geworden. Op een middag of avond stierenvechten worden er 6 stieren gedood. De gedode stieren worden afgevoerd en geslacht.

2.2 Welk soort wapens wordt er tijdens een gevecht gebruikt

Er worden verschillende wapens gebruikt voor en tijdens een stierengevecht.

Voor het gevecht:

- de stier krijgt zeer zout water te drinken, waardoor diarree hem verzwakt;
- de horens worden tot op de zenuw afgevijld om de coördinatie te bemoeilijken (zeer pijnlijk!)
- de ogen worden ingesmeerd met prikkende glycerine
- de stier krijgt drugs ingespoten om rustig te worden
- is hij al te rustig, dan krijgt hij elektrische schokken op de testikels toegediend
- de stier wordt hard op de nieren geslagen (met zandzakken, omdat die geen littekens achterlaten) hierdoor krijgt de stier bloeduitstortingen in de nieren.

Tijdens het gevecht:

- De stier komt de arena in, Hij wordt opgejaagd en picadors beschadigen zijn nek- en schouderspieren met lange lansen waardoor de stier zijn nekwervels beschadigd. Hij kan hierdoor zijn kop alleen met heel veel pijnlijke moeite optillen. De picadors doen hun werk vanaf een paard. Het doel van deze actie is dat de stier niet alles meer gemakkelijk kan zien doordat hij zijn kop niet meer kan optillen
- Hierna komen de peones, dit zijn hulpjes van de matador, zij steken vrolijkgekleurde spiesen met vlijmscherpe stalen punten diep in de rug van het beest waardoor het beest hevig gaat bloeden. Het doel van deze actie is het uitputten van het beest
- Nu komt de torero, hij maakt het karwei af door de stier met een steek in het hart met een lang zwaard te doden. Vaak lukt dit niet in een keer, en worden alleen de longen geraakt, waardoor het beest verdrinkt in zijn eigen bloed.
- Als het beest nu nog niet dood is maar wel is gevloerd dan wordt er een aantal

keer een kleine korte dolk in zijn hersenen gestoken.

De stieren die niet goed genoeg bevonden zijn om in een arena bevochten te worden, gaan hun einde tegemoet in dorpsfeesten. Daar zijn ze minstens zo slecht af. Ze worden er letterlijk doodgetreiterd.

De volgende methodes zijn nogal populair bij de dorpsfeesten:

- Met blaaspijpjes worden pijltjes in neus, ogen, en geslachtsdelen geschoten. Deze pijlen zijn gemaakt van een prop veren met een spijker erin.
- Ze worden net zolang vanaf de kade het water in gedreven tot ze van uitputting verdrinken.
- Er worden pekbollen op de horens bevestigd en aangestoken, dit had grote brandwonden op kop en rug tot gevolg.
- Ze worden ook opgejaagd door dronken jongeren, die de stieren afmaken.
- In Brazilië is een geval bekend van een stier die een stok, omwikkeld met prikkeldraad, in zijn anus geduwd kreeg.
- Vaak worden bijvoorbeeld de poten gebroken, de gevoelige horens afgeslagen of de staart afgerukt. Soms eindigt zijn gang in de arena, waar hij alsnog in een stierengevecht gedood wordt.

Wanneer de stieren na deze martelgang nog leven worden ze afgemaakt door middel van een pistoolschot, of door een menigte met knuppels en messen. Dit zijn slechts enkele voorbeelden van de vreselijke martelingen die de stieren moeten doorstaan.

2.3 Heb je een opleiding nodig om stierenvechter te worden, en hoe ziet die opleiding eruit?

Je hebt 2 verschillende mogelijkheden om het te leren.

Je kunt op internet een cd-rom bestellen waarmee je een stierengevecht kan simuleren, dit is een handige en veilige manier om het te leren.

Er bestaan ook opleidingen waarbij kinderen tussen de 12 en 17 jaar het stierenvechten kunnen leren van volleerde stierenvechters. De aspirant stierenvechters leren er omgaan met de capote (rode doek), en leren de eindstoot goed toe te brengen. Ze leren hoe je de eindstoot moet toebrengen. Ze leren ook hoe alle passen moeten worden toegepast. Als ze al deze aspecten onder de knie hebben, zijn ze volleerd stierenvechter en krijgen ze ook een diploma.

2.4 Wie zijn de bekendste stierenvechters in Spanje?

JesulÃn de Ubrique: hij had de gewoonte te stunten, zoals de stier op de horens te kussen.

Curro Romero: ging door tot zijn 60e met stierenvechten en begon al op jonge

leeftijd.

Julian Lapez: toen hij 17 was behoorde hij al tot de befaamde top. Hij was toen al wereldberoemd om zijn kunsten. Zijn bijnaam: "El Juli"

Cristina Sanchez: zij is een van de weinige vrouwelijke stierenvechters en werd opgeleid door: Curro Romero.

Rivera Ordoaez: hij is befaamd om zijn goede steektechnieken.

Er zijn er uiteraard nog veel meer, maar dit is de befaamde top.

2.5 Hoeveel stierenvechters werden er in de loop der jaren gedood tijdens deze sport?

Het is niet te achterhalen hoeveel stierenvechters er zijn gedood. Vanaf het moment dat deze sport werd beoefend zijn er doden gevallen. Vroeger was het stierenvechten ook anders, gevangenen werden in de ring gegooid en kregen vaak maar een kleine dolk om het karwei te klaren. Dit alles terwijl de gevangene met zijn voeten was vastgebonden en op een stoel zat. U begrijpt wel dat de stier dit vaak wel overleefde en de gevangene niet. In deze tijd zijn dan ook veel mensen het dodelijke slachtoffer geworden van stierengevechten. De afgelopen jaren worden er uiteraard geen gevangene meer in de ring gegooid. De regels om in de ring te staan zijn erg streng en de matadors die in de ring staan worden dan ook echt aanbeden. De stier wordt de laatste jaren ook zo erg verzwakt dat de kansen op overwinning voor de stier sterk zijn afgenomen. Stel: er wordt toch een matador gelanceerd door een stier dan komen er gelijk heel veel andere matadors en helpers omheen om de stier los te laten.

2.6 Zijn er ook vrouwen, kinderen of oudere mensen die deze sport beoefenen?

De sport wordt ook door vrouwen beoefend, een daarvan is zelfs heel erg bekend.

Dit is: Cristina Sanchez.

De sport wordt nog altijd wel als een mannensport gezien, een man in de ring heeft altijd nog meer aanzien door het publiek dan een vrouw. In de film: Hable con ella wordt een vrouwelijke stierenvechter geportretteerd.

De sport kan door kinderen beoefend worden, Er is namelijk ook een soort school voor maar dat is eerder al uitgelegd. Verder moet je minstens 17 zijn om in de professionele ring te staan en een bewijs van certificaat hebben.

De sport wordt door oudere mensen beoefend, er is geen maximale leeftijd aan verbonden alleen moet je lichaam wel in goede staat zijn.

Hoofdstuk 3

3.1 Wat voor stieren zijn geschikt voor het stierenvechten?

In het principe zijn alle stieren wel geschikt voor het stierenvechten, maar over het algemeen worden alleen de gevaarlijk ogende zwarte vechtstieren gebruikt. Direct na de geboorte worden de stieren weggehaald bij hun moeder en worden ze getest op lef. De meest vechtlustige stieren worden geselecteerd voor het gevecht in de arena; de overige stieren worden gebruikt voor de fiesta's (dorpsfeesten.) De vier jaren voorafgaand aan het gevecht worden de vechtstieren agressief gemaakt. Als ze dan eenmaal geschikt zijn voor het gevecht zijn ze ook bloedlink. Om te voorkomen dat de stieren het zouden winnen van de matador worden ze van tevoren mishandeld en opgefokt, maar daarover meer in de volgende paragraaf.

3.2 Worden de stieren van tevoren nog opgefokt?

Jazeker, zoals eerder al beschreven is zouden de stieren te gevaarlijk zijn voor de matador als ze niet eerst een 'speciale behandeling' krijgen. Die behandeling is eigenlijk niets anders dan een martelgang voor de stier. Eerst wordt hij afgemat, door bijvoorbeeld met zandzakken te slaan, en er wordt zout door het drinkwater gedaan, zodat het beest diarree krijgt, en uitdroogt. Hierna worden ze weer opgefokt doordat helpers van de matador fikse stroomschokken toedienen in de testikels van het beest. Hierdoor krijgt de stier even een stoot energie, waardoor het lijkt of hij topfit is, wanneer hij de arena binnenrent. In feite is de stier niet fit, maar vergaat hij van de pijn, en is hij doodsbang voor het schreeuwende publiek.

3.3 Worden de stieren na afloop nog gebruikt voor hun vlees, huid?

Ja, De oren en staart van de stier na afloop van een goed gevecht afgesneden en in het publiek gegoid, of de stierenvechter neemt ze mee als trofee. Na afloop van de corrida worden de stieren door de paarden afgevoerd naar de gang die de arena uitloopt. Hier wordt de kop van de stier afgesneden, en wordt het lichaam ergens anders naartoe gesleept. Een slager haalt het lichaam op, en slacht het gewoon. Het vlees is net als ander vlees, dus als je bij een Spaanse slager rundvlees bestelt, kan het best zijn dat je een 'corrida-stier' te pakken hebt.

3.4 In wat voor ruimte speelt de sport zich af?

De ruimte die wordt gebruikt om de stierengevechten in te houden wordt een arena genoemd, bijna elke stad in Spanje heeft wel een arena, sommige steden zelfs twee! Arena betekent letterlijk zand. Dit slaat waarschijnlijk op de ring van

zand die zich in het midden van de arena bevindt.

In een arena worden ook nog andere dingen gedaan dan alleen stierenvechten. Zo worden er bijvoorbeeld popconcerten gehouden. Zo is er op 13 september 1983 bijvoorbeeld een concert gehouden van: Black Sabbath, in het plaza de toros monumental, waar wij het stierengevecht hebben bijgewoond. Andere voorbeelden zijn niet te vinden voor la plaza de toros monumental.

De arena is een groot, rond gebouw, met rondom de middenring allemaal rijen (filas) je kan er kiezen uit een plaats in de zon (sol) of eentje in de schaduw (sombra) de prijzen zijn afhankelijk van waar je wilt zitten.

Zo kost een kaartje in een middenrij, zonzijde bijvoorbeeld maar 30 euro, terwijl een kaartje voor de voorste rij, en in de schaduw wel 95 euro kost!

Als je voor de arena staat, zijn er verschillende kassa's, er zijn kassa's voor sol, en kassa's voor sombra. Als je eindelijk je kaartje hebt, kan je de arena in. Dit is nog een hele kunst, want je moet precies weten bij welke tendido (soort grote ingangspoort) je moet zijn, en of je in de zon of schaduw zit. Als je dit eindelijk hebt gevonden moet je min of meer over de hoofden van de aficionados naar je plaats toe klimmen, maar als je daar dan uiteindelijk zit, is het gezelligheid troef, de aficionados zijn een heel open volkje, ze delen alles met elkaar, en praten met iedereen!

Je krijgt wat te eten aangeboden, als je als (domme) toerist niet begrijpt waarom al de mensen bijvoorbeeld '¡ole!' roepen, zullen ze je dit met veel plezier uitleggen.

Dit is een beetje een indruk van een arena, en hoe het eraan toe gaat.

3.5 Hebben de paarden veel te lijden onder deze 'sport'?

Ja, dat klopt. Een onderdeel van het stierengevecht vormt het optreden van de picador. Dit is een ruiter te paard die met een lange lans de schouder- en nekspieren van de stier beschadigt, zodat hij zijn kop niet meer kan optillen. Gek van de pijn valt de stier daarbij het paard aan.

Ook al draagt het paard een soort matras om zijn lichaam, vaak raakt hij toch gewond door de scherpe horens van de stier. Verder worden de ogen en oren van het paard vaak bedekt, zodat hij niet kan zien en horen waar de stier vandaan komt. Anders zou hij vluchten. Hij ruikt de stier echter wel en is dus doodsbang.

Als een paard gewond raakt, krijgt het afschuwelijk en om te voorkomen dat het publiek overstuur raakt van het gegil, worden de stembanden van het paard vóór het gevecht doorgesneden.

Het komt ook regelmatig voor dat een paard met een opengereten buik zonder verdoving wordt dichtgenaaid om daarna weer ingezet te worden bij het volgende gevecht. Tot het uiteindelijk wordt afgedankt of wordt gedood tijdens (of na) een stierengevecht.

Paarden hebben dus wel degelijk veel te lijden onder de 'sport'.

Hoofdstuk 4

4.1 Wat is de mening van 5 andere Europese landen?

Wij hebben de telefoonnummers van 5 ambassades opgezocht. Daarna zijn we die nummers gaan bellen en hebben gevraagd: wat is de algemene mening over stierenvechten van u land. De verhoudingen zijn: negatief: positief.

- Duitsland: de Duitsers denken er overwegend negatief over, de verhouding: 90:10

- Italië: De Italiaanse meningen zijn verdeeld, de pers schrijft er bijna altijd negatief over. Maar de verhoudingen liggen er: 70:30.

- Ierland: bijna alle Ieren zijn er fel tegen. De verhoudingen liggen er: 95

- Zweden: De Zweden zijn er ook op tegen. De verhoudingen: 85: 15

- Oostenrijk; De Oostenrijkers zijn er erg negatief over, er zijn in Oostenrijk ook anti-commitees. De verhoudingen zijn: 90:10.

4.2 Wat is de mening van leerlingen uit andere lagen?

Wij hebben een klein onderzoekje gehouden om de algemene mening van de mensen in het middelbaar onderwijs te bepalen. Dit is bijna helemaal gelukt, we hebben uit elke laag iemand kunnen ondervragen, en ook wat personeel. Helaas waren de mensen uit de vierde klas allemaal op kamp. We hebben dit opgelost door iemand te nemen van het SSGN.

Meningen:

B1F Farnous Zia: het is enorm zielig voor de beesten, maar wel mooi om te zien. Het bloed en al de spiesen spreken mij wel aan.

B2R Desiree Michielse: het is erg zielig, je doet zoiets mensen toch ook niet aan, dus waarom zou je het bij stieren wel doen? Stieren kunnen niet zelf bepalen of

ze er aan willen meewerken.

M3 Julie Hinke: ik ben absoluut tegen deze vorm van volksvermaak, de dieren zoals de stieren en paarden lijden veel te veel. Het is gewoon dierenmishandeling. Wat je mensen niet aandoet, moet je ook niet bij dieren doen.

4e klas ssgn Inge van Groningen: het is idioot, puur leedvermaak, en de stieren lijden teveel. Kijk, als ze nou direct dood werden gemaakt! okay! maar om ze eerst nog te martelen is belachelijk.

H5E Tim Beusen: het is een grote vorm van dierenmishandeling, en het is absurd om het publiek te vermaken met dierenleed.

V6B Tom Baten: het is dierenmishandeling, eerst maken ze de beesten gek, en daarna steken ze er pinnen in. Ik vind het persoonlijk grappiger als de matador gespietst wordt.

4.3 Wat zijn de meningen van enkele werknemers van de nsg?

Omdat we puur nieuwsgierig waren naar de meningen van docenten en ander personeel hebben we een beetje rondgevraagd, en kwamen tot de conclusie dat de meningen hetzelfde waren als onder leerlingen.

Personeel:

Schoonmaker Salih Kasen: ik ben er fel op tegen, vechten is sowieso al niet goed. Mijn kinderen mogen ook geen vlees eten, omdat ik erop tegen ben dat dieren worden afgemaakt ten behoeve van de mensen.

LIO CKB Regien Willems: het is gewoon 3 keer niks. Het is laag-bij-de-gronds. De dieren kunnen geen weerwoord geven, en worden zonder pardon afgemaakt. Het is een nutteloze sport, die puur is berust op leedvermaak.

Docente NE Martinette Selten: het zou verboden moeten worden. Het is gewoon leedvermaak. Ik kan wel begrijpen dat er mensen zijn die voor de spanning een keertje willen kijken. Het hoort gewoon bij de Spaanse cultuur, als voetbal bij de Nederlandse cultuur. Het doden van de stieren moet wel functioneel zijn, en snel en pijnloos gebeuren.

Docent GS/NE Thieu van Ingen: ik denk er zeer negatief over. De dieren worden onnodig leed toegebracht. De dieren lijden veel te lang. De echte liefhebbers vertonen wel wat sadistische trekjes.

Conrector Dick van Keulen: enerzijds denk ik: Wie ben ik om zo'n oude gewoonte af te keuren en ik denk ook dat de mensen die komen kijken daar niet heen gaan voor het bloed maar voor de kunst. Anderzijds denk ik dat het een vorm van zinloze dierenmishandeling is

Conclusie onderzoek:

De grote meerderheid is er fel op tegen. We hebben eigenlijk maar 1 iemand gevonden die er positief tegenaan keek. Dit was degene uit B1F. Misschien dat als hij eens een echt stierengevecht heeft bijgewoond hij zijn mening zal veranderen. De verhouding is dus ongeveer 1:10 in werkelijkheid zal deze verhouding heel anders liggen, maar dit is dan ook maar een klein onderzoekje.

4.4 Eigen mening van Pieter Jan en Bjorn

Mening Pieter Jan:

Ik vind stierenvechten een wrede onbeschofte sport, de dieren worden puur uit leedvermaak gedood, daar ben ik tegen. Sommige aficionados vinden zelfs dat het stierenvechten geen sport is, maar kunst, daar kan ik me ook maar moeilijk in vinden. De sfeer in het stadion zelf vond ik mooi, de mensen binnenin waren een hoop aan het geinen en aan het roepen, op dat moment zelf vond ik dat wel grappig maar achteraf vind ik dit echt ziek: de mensen zitten te roepen naar een beest dat wordt gemarteld!

Mening Bjorn:

Ik heb mijn mening al grotendeels verwerkt in het verslag over de corrida die wij hebben bijgewoond.

Ik vond het op het moment dat we daar zaten allemaal helemaal geweldig, en ik vond dat er een heel goede sfeer hing.

Als je er achteraf nog eens over na gaat denken is het toch wel een absurde vorm van vermaak. De mensen vinden het gewoon mooi om te kijken hoe een dier helemaal kapot wordt gemaakt. Ik ben van mening dat je respect moet hebben voor mensen en dieren, en daar past zo'n middeleeuwse vorm van vermaak niet goed bij. De aficionados zitten gewoon met een zakje popcorn naar de lijdensweg van een stier te kijken, zoals wij naar een film kijken.

Hoofdstuk 5

5.1 Verslag van onze eigen ervaringen van een stierengevecht.

Wij hebben op zondag 21 september 2003 een corrida de toros bijgewoond. Het was een unieke ervaring. Hier volgt een verslag van de avond:

We vroegen 's morgens om 9:00 aan de Nederlandstalige medewerker van ons hostel waar we aan kaartjes konden komen voor het gevecht van die avond. Hij zocht het op in de krant, en zei tegen ons dat de drie grootheden van de Spaanse stierenvechterij die avond 6 stieren zouden bevechten. Wij zouden dus snel moeten zijn met het halen van de kaartjes. Bij een hotel op de hoek van de 'Calle Ferran' konden wij kaartjes kopen. De man is voor ons aan het bellen gegaan, en er waren alleen nog kaartjes van 30 euro, en geen meer van 20 euro (de goedkoopste). We kochten dus de kaartjes van 30 euro, en vertrokken 's avonds vol goede moed naar la plaza de toros monumental vlakbij la Sagrada Familia. Het gevecht begon om 18:00 's avonds.

De stierenvechters waren:

- Julian 'El Juli' Lopez.
- Rivera Ordoñez
- Jesulin de Ubrique

Dit zijn dus echt de grote mannen van de Spaanse stierenvechterij, en El Juli is zelfs wereldberoemd in het circuit.

We hadden een soort witte briefjes gekregen die we bij de arena konden inwisselen voor de echte kaartjes. Er hing een apart sfeertje, een vrouw kreeg flink ruzie toen ze voor wilde kruipen. Er stond enorm veel politie op de straat voor de arena. We hadden op een gegeven moment eindelijk de kaartjes, we konden naar binnen, we hebben even heel goed moeten zoeken naar de goede ingang, maar toen we de ingang eindelijk hadden gevonden, vonden we ook snel onze plaatsen.

Om 18:00 precies begon het gevecht. Alle mensen die maar iets met het gevecht te maken zouden krijgen die avond moesten de arena in, een showrondje lopen voor het publiek, en even buigen voor de president van de arena.

Daarna vertrok iedereen uit de ring, en werd het stil. Plots begon het orkest te spelen en kwam er uit een ander deurtje een stier gerend. De mensen begonnen allemaal te joelen en het werd zeer onrustig. De stieren die die avond werden gebruikt kwamen af van: V. del Rio (dit is een stierenfokker).

Daarna kwamen de mannen op paarden, zij staken de spieren in de nek van de stier kapot door middel van een lange lans. Toen dat was gebeurd kwamen er de peones, dat zijn de helpers van de matador. Zij staken de banderilla's in de rug van de stier. Dit zijn de fel gekleurde speertjes. De stier was na verloop van tijd behoorlijk uitgeput, en de matador deed zijn intrede. Hij deed wat ingewikkelde passen en zwaaide naar hartelust met zijn capote (de rode doek) de stier was op een gegeven moment zover uitgeput dat de matador besloot de genadestoot toe te brengen. Hij haalde eens flink aan met zijn zwaard, en stak het beest in zijn

rug. De stier tolde even, en viel toen neer. Het publiek werd uitzinnig. De matador had de stier met een steek uitgeschakeld! Dit is het beste wat er maar kan gebeuren. De matador sneed de oren van de stier af, en gooide die samen met zijn hoed het publiek in. Helaas totaal niet in onze richting. Zo werden er 6 stieren bevochten, waarvan er 3 zeer succesvol afgewerkt werden, en 3 wat slechter. De sfeer tijdens het gevecht was uitermate goed, mensen deelden van alles met elkaar en er werd wat heen en weer gepraat. Na afloop rende alle bezoekers naar buiten om de stierenvechters via de artiestenuitgang de arena te zien verlaten, toevallig liepen wij daar ook, Pieter Jan heeft daar een foto genomen van een stierenvechter van 2 meter afstand. Het was echt een heel aparte ervaring. Toen we de 7 kilometer terugliepen naar het hotel kwam er nog een aficionado naast ons lopen, en we praatten wat over de impressies van het gevecht. Het was al met al een van de indrukwekkendste dingen van de reis naar Barcelona.

5.2 Vertaling van Spaanse woorden die door het werkstuk heen staan.

- fiesta de toros: feest waarbij men het gevecht aangaat met al dan niet wilde stieren.
- toros nupciales: een trouwritueel waarbij de verloofde voor het huis van de toekomstige bruid een stier moet (laten) doden.
- caballero: ruiter die bij een stierengevecht de arena inkomt om de nekwervels van de stier door te steken.
- toreadores: de mensen die tijdens een stierengevecht de stier misleiden met een 'capote' (rode of roze doek) en daarna de stier afmaken.
- matadores: een ander woord voor stierenvechters, voor uitleg zie 'toreadores'. Het woord is afgeleid van 'matatoro' wat zoiets betekend als stierendoder.
- corrida de toros: ander woord voor stierengevecht.
- torero: helper van de matador
- tauromaquia: ander woord voor stierenvechterij.
- plaza de toros: de arena waar het hele schouwspel zich afspeelt.
- banderillas: scherpe speren met een weerhaakje, die door de banderillero in de rug en flanken van de stier worden gestoken.

- banderilleros: de personen die tijdens het stierengevecht de banderillas in de stier steken.
- picadores: personen die tijdens het stierengevecht de zenuwen van de stier doorsnijden, zij zijn te vergelijken met de caballeros.
- peones: dit zijn hulpjes van de matador, zij steken vrolijkgekleurde spiesen met vlijmscherpe stalen punten diep in de rug van het beest waardoor het beest hevig gaat bloeden. Het doel van deze actie is het uitputten van het beest
- fila: een van de rijen waarin men zit als men naar een stierengevecht gaat.
- sol: de benaming voor de zonzijde van de arena, hiervoor betaalt men minder, maar men zit dan wel zo'n 40 minuten in de zon. (daarna gaat de zon onder)
- sombra: de benaming voor de schaduwzijde in de arena, de plaatsen aan deze zijde zijn duurder, maar men zit dan de hele tijd in de schaduw, rijkere toeschouwers, en de oudere mensen zitten vaak aan deze zijde in de arena.
- tendido: ander woord voor de ingang van de arena. De meeste arena's hebben meerdere ingangen, dit komt doordat er heel veel mensen op een gevecht afkomen. Als die allemaal door een deur moesten, zou de wachttijd waarschijnlijk oplopen tot 2 uur. (voordat iedereen binnen is.)
- aficionado: Spaanse benaming voor een liefhebber van het stierengevecht.